

AVDELING FOR SYKEPLEIERUTDANNING

STUDIEPLAN

FOR

NASJONAL PARAMEDICUTDANNING 2015H

Godkjent av dekan 26.06.2013

INNLEDNING

Nasjonale Paramedicutdanning er en videreutdanning for faglært ambulanspersonell og er skreddersydd for å gi ambulanspersonell utvidet handlingskompetanse.

Studieplanen ved Høgskolen i Sør-Trøndelag er utarbeidet i samarbeid med nasjonale akuttmedisinske miljøer og regionale helseforetak. Dette for å sikre en mest mulig lik paramedic-utdanning i Norge.

Studiet bygger på videregående opplæring for faglært ambulanspersonell. Fullført og godkjent Paramedicutdanning gir mulighet til videre studier av 3 påbygningsemner, hvert på 10 studiepoeng. Disse kan tas enkeltvis eller samlet.

Ambulansetjenesten fungerer som bindeledd mellom primærhelsetjenesten og sykehuset, og må ut fra dette ha et nært samarbeid med det øvrige personellet i helsetjenesten og i andre utryknings- og beredskapssetater. "Bil- og båtambulansetjenesten utgjør sammen med kommunal legevaktordning den lokale akuttmedisinske beredskap og skal primært:

- a) dekke behov for primær diagnostikk og stabilisering og eventuell behandling av akutte skader og sykdomstilstander
- b) bringe syke/skadde pasienter til adekvat behandlingsnivå i helsetjenesten når pasienten har behov for overvåkning og/eller behandling. (Forskrift om krav til og organisering av kommunal legevaksordning, ambulansetjeneste, medisinsk nødmeldetjeneste m.v (akuttmedisinforskriften) Dato: 20.03.2015

Ambulansefaget stiller krav om høy handlingskompetanse hos fagarbeideren. Det stilles krav til teoretiske kunnskaper, praktiske ferdigheter og holdninger som gjenspeiler respekt for enkeltindividets egenverd. Foruten evne til å kunne arbeide i team, må man kunne arbeide selvstendig.

I den paramedic-utdannede ambulansarbeiderens handlingskompetanse vektlegges evne til å reagere og handle ut fra gjeldende faglige, etiske og juridiske retningslinjer innfor arbeidslivet generelt og helsetjenesten spesielt.

MÅLGRUPPE

Målgruppen for denne Nasjonale Paramedicutdanning er primært et tilbud til autorisert faglært ambulanspersonell og andre med relevant helsefaglig utdanning.

OPPTAKSKRAV OG RANGERING

Følgende opptakskriterier må være oppfylt:

1. Generell studiekompetanse eller godkjent realkompetanse
2. Fagbrev i ambulansfag eller bachelorgrad i sykepleie
3. Ett års relevant erfaring etter avlagt fagprøve/avsluttet høgskoleutdanning.

Rangering av søkere skjer i henhold til Forskrift om opptak til studier ved Høgskolen i Sør-Trøndelag. Det kan bli foretatt kvotering av søkere for å ivareta regionale behov.

STUDIEPROGRAMMETS NIVÅ, VARIGHET OG OMFANG

Nasjonal Paramedicutdanning er et deltids studium på 60 studiepoeng over fire semester.

FORVENTET LÆRINGSUTBYTTE

I studieplan for nasjonal paramedicutdanning beskrives herved en rekke læringsutbytter, som til sammen sikrer at studenten oppnår faglig handlingskompetanse, og dermed kan fungere selvstendig som paramedic etter gjennomført utdanning, og i henhold til gjeldene forskrifter i prehospital tjeneste.

Basert på disse vil det ved utdanningens slutt kunne forventes at studenten:

Kunnskaper:

- har inngående kunnskap om akuttmedisinske tilstander
- har grunnleggende kunnskaper i kommunikasjon og samhandling samt kunnskap om pårørende, deres reaksjoner og behov
- kjenner til relevant forsknings- og utviklingsarbeid innenfor fagområdet.

Ferdigheter:

- kan vurdere akuttmedisinske tilstander
- kan i akutte og mindre akutte situasjoner selvstendig utføre og beherske tiltak slik at livsviktige funksjoner opprettholdes eller gjenopprettes
- kan i samarbeid med lege/sykepleier/spesialsykepleier mestre avanserte akuttmedisinske tiltak og/eller etter delegasjon arbeide selvstendig
- kan beherske ledelse av et team i operativt arbeid

Generell kompetanse

- kan utføre arbeidet etisk og juridisk forsvarlig
- kan formidle sentralt fagstoff innenfor akuttmedisin både skriftlig og muntlig til kolleger, samarbeidende instanser og allmennheten
- kan utveksle synspunkter og erfaringer med andre innenfor det akuttmedisinske og tilhørende fagfelt, og gjennom dette bidra til utvikling av eget og andres arbeid innen ambulansesfaget

OPPBYGNING OG SAMMENSETNING

Studiets innhold er fordelt på 7 ulike emner. Hvert emne er organisert med 1-2 samlinger per semester kombinert med undervisning og veiledning ved hjelp av det nettbaserte pedagogiske læringssystemet It's Learning og videokonferanse.

STUDIEMODELLER

Nasjonal Paramedicutdanning

ARBEIDS-, LÆRINGS-, OG VURDERINGSFORMER

Studentenes samlede arbeidsinnsats er fordelt på en rekke aktiviteter som for eksempel forelesninger, gruppearbeid, fremlegg i klassen, ferdighetstrening/simulering samt selvstendig arbeid (litteraturstudier, oppgaveløsning, diskusjoner med mer).

Ressursforelesninger og seminarer, gruppearbeid med og uten framlegg, selvstudium av pensumlitteratur, kollokviegrupper, praktiske øvelser og refleksjon over egen praksis vil inngå som viktige læringsformer som stiller krav til egenaktivitet og selvstendig kritisk tenkning, faglig utvikling og evne til samarbeid.

Hospitering i ulike deler av helsetjenesten kan benyttes for å oppnå læringsutbytte av ferdighetsmål i de emner hvor dette er relevant – viser til obligatoriske arbeidskrav beskrevet i respektive emne (vedlegg).

Progresjonskrav og obligatorisk deltagelse

Studiet betraktes som gjennomført når studenten har bestått alle eksamener og arbeidskrav, og har deltatt på obligatoriske deler av utdanningen. Ut over dette stilles ikke absolutte krav til at studenten følger oppsatt progresjon. Utsettelse og permisjon fra studiet kan innvilges etter skriftlig søknad.

Som hovedregel gjelder at tilstedeværelse er obligatorisk på områder som er vesentlige for å oppnå nødvendig handlingskompetanse som paramedic, og hvor studenten ikke kan tilegne seg denne kunnskapen gjennom litteraturstudier.

Obligatorisk oppmøte gjelder derfor for gruppearbeid, fremlegg for klassen ferdighetstrening, og på øvrige områder hvor høgsolen finner dette nødvendig. Obligatorisk tilstedeværelse blir markert på timeplanen. Ved fravær fra obligatorisk deltagelse kan studenten pålegges å levere skriftlige individuelle oppgaver. Oppgavens form, omfang og innhold fastsettes av emnesansvarlig lærer.

INNPASSING

Det kan søkes om fritak fra emner i studiet med bakgrunn i tidligere oppnådd kompetanse

KRAV OM SKIKKETHET OG AUTORISASJON

Det foreligger ikke formelle krav til skikkethet eller autorisasjon.

TEKNISKE OG ANDRE FORUTSETNINGER

Det forventes at studenter ved Nasjonal Paramedic har tilgang på internett og har grunnleggende ferdigheter i bruk av dataverktøy. Studieportalen It's Learning benyttes i kommunikasjonen mellom høgskole og student, både i forbindelse med beskjeder og oppgaveinnlevering. Studenten får opprettet en egen e-post adresse som benyttes under studiet.

SENSORORDNING

Ved studiets skriftlige eksamener benyttes intern og ekstern sensor, eller kun intern sensor.

INTERNASJONALISERING

Høgskolen i Sør- Trøndelag har samarbeidsavtaler om studentutveksling innen Norden og Europa. Dette inngår ikke for tiden som tilbud på Nasjonal Paramedicutdanning.

KVALIFIKASJON/VITNEMÅL

Nasjonal Paramedic gir studenten faglige handlingskompetanse til å praktisere som paramedic i prehospital tjeneste.

Høgskolen utsteder karakterutskrift ved fullført og bestått utdanning.

NASJONAL PARAMEDICUTDANNING

STUDIEPOENGBELASTNING						
Emne	Avsl. Eks.	SP	2015 Høst	2016 Vår	2016 Høst	2017 Vår
7NPUKOE Kommunikasjon og etikk	2016-01-13	10	10			
7NPUHPR Juridiske rammer	2016-05-04	10		10		
7NPUAFP Anatomi og fysiologi	2016-09-12	5		5		
7NPUFLR Farmakologi	2016-09-12	5		5		
7NPUAM Akuttmedisin	2017-02-22 2017-03-06	15			10	5
7NPUTRA Traumatologi	2017-05-31	10				10
7NPUOAA2 Operativt ambulansesarbeid	2017-06-21	5				5
Sum		60	10	20	10	20

7NPUKOE KOMMUNIKASJON OG ETIKK

Emnenavn (en)

Emnenavn (nn)

Omfang 10 Studiepoeng

Studienivå Kvalifiserende kurs

Undervisningsspråk Norsk

Organisasjonstilhørighet PVI

Emneansvarlig Thor Albriksen

Forkunnskapskrav Det kreves ingen forkunnskaper ut over generelle opptakskrav til studieprogrammet.

Anbefalte forkunnskaper Ingen

Emneinnhold

Etikk

- Verdier og verdigrunnlag
- Menneskesyn, livssyn og faglighet
- Etske begreper
- Etske refleksjonsmodeller
- Etske dilemmaer, med utgangspunkt i medisinsk teknologi og kunnskapsutvikling, og livets begynnelse og slutt

Kommunikasjon

- Grunnleggende kommunikasjons- og relasjonsteori
- Helseprofesjoner og praktisk kommunikasjon
- Spesielle kommunikasjonsutfordringer
 - o Kognitive endringer
 - o Fysiske endringer
 - o Kultur og språk
- Stress- og krisereaksjoner

Forventet læringsutbytte

Kunnskaper

Det forventes at studenten:

- har kunnskap om relevante perspektiver, teorier og modeller i etikk og kommunikasjon
- identifiserer problemstillinger og konflikter knyttet til etikk og kommunikasjon i utøvelsen av ambulansetjenesten
- har kunnskap om stress- og krisereaksjoner hos pasienter, pårørende og helsepersonell
- begrunner de valg som tas i utfordrende situasjoner

Ferdigheter

Det forventes at studenten:

- anvender etiske refleksjonsmodeller
- kommuniserer og samhandler med pasienter, pårørende og helsepersonell i utfordrende situasjoner

Generell kompetanse

Det forventes at studenten:

- har utviklet evne til å reflektere over teori og erfaringsbasert kunnskap

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Emnet omfatter 4-6 dager med samling. Samlingene kan bestå av forelesninger, gruppearbeid, praktiske øvelser, diskusjoner og framlegg. Utenom samlingsdagene skal studentene studere pensumlitteratur og arbeide i grupper med obligatoriske arbeidskrav.

SUPPLERENDE OPPLYSNINGER

Eksamen gjennomføres januar 2016

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	1	1
Kommentar til arbeidskrav:	<ul style="list-style-type: none"> Arbeidskrav 1: Skriftlig gruppearbeid (1500 ord; +/- 10 %), og muntlig fremlegg. <p>Alle arbeidskrav må være godkjent for at studenten kan avlegge eksamen i emnet.</p>	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	1	1
Kommentar til arbeidskrav:	<ul style="list-style-type: none"> Arbeidskrav 2: Skriftlig gruppearbeid (1500 ord; +/- 10 %) <p>Alle arbeidskrav må være godkjent for at studenten kan avlegge eksamen i emnet.</p>	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Hjemmeeksamen	Individuell	Onsdag, januar 13, 2016	2 Dager	A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Omfang 2500 ord (+/- 10 %) Eksamen avvikles mandag 11. januar kl 10 - onsdag 13. januar 2016 kl 12. Intern sensor					
Tillatte hjelpemidler:	Alle					
NY / UTSATT EKSAMEN	29. februar kl 10 - 2. mars kl 12 i 2016					

LÆREMIDLER

Eide, Tom & Eide Hilde (2007): Kommunikasjon i relasjoner (2.utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk. Kapittel: 1, 3-4, 6-12, 14-15

Henriksen, Jan-Olav og Arne Johan Vetlesen (2006): Nærhet og distanse: grunnlag, verdier og etiske teorier i arbeid med mennesker. Oslo: Gyldendal Akademisk Kapittel: 5 og 7

Nordby, Halvor (2014) Samhandling i prehospitalt arbeid. Oslo: Gyldendal Akademisk. Kapittel 1 – 8 og 11

(Denne boka er en revidert utgave av: Nordby, Halvor (2010) Etikk og kommunikasjon – i prehospitalt medisinsk arbeid. Oslo: Gyldendal Akademisk)

Nordby, Halvor (2007): Førstemann inn' - møter mellom ambulanspersonell og foreldre som har mistet barn i krybbedød. Forskningsrapport 2007. HiL (32 sider) *

Nordby, Halvor (2007): Interactive and face-to-face communication: a perspective from philosophy of mind and language. Foredrag på www.seminar.net (20 sider)

Støttelitteratur:

Nordby, Halvor (2014): Etikk og kommunikasjon i ambulansarbeid: 101 eksempler. Oslo: Akademika

Nordby, Halvor (2012): Etiske dilemmaer i helse- og omsorgsarbeid. Oslo: Gyldendal Akademisk

Risan, Patrick og Tom H. Skoglund (2013): Psykologi i operativ tjeneste. Stress og psykiske lidelser. Oslo: Gyldendal Akademisk. Kapittel. 1-5

*link tilgjengelig på It's Learning

VEKTINGSREDUKSJONER

Ingen vektingsreduksjoner i dette emnet

7NPUHPR JURIDISKE RAMMER

Emnenavn (en)

Emnenavn (nn)

Omfang 10 Studiepoeng

Studienivå Kvalifiserende kurs

Undervisningsspråk Norsk

Organisasjonstilhørighet PVI

Emneansvarlig	Marit Gjemdal
Forkunnskapskrav	Det kreves ingen forkunnskaper ut over generelle opptakskrav til studieprogrammet.
Anbefalte forkunnskaper	Ingen
Emneinnhold	<ul style="list-style-type: none"> • Juridisk metode og rettskildespørsmål • Rettsregler, rettigheter og plikter • Rettssikkerhet • Forholdet mellom profesjonsetikk og lover • Pasientrettigheter
Forventet læringsutbytte	<p>Kunnskaper</p> <p>Det forventes at studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om juridisk metode og rettskildespørsmål • har kunnskap om rettsregler, rettigheter og plikter • har kunnskap om rettssikkerhet • har kunnskap om forholdet mellom profesjonsetikk og lover <p>Ferdigheter</p> <p>Det forventes at studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vurderer juridiske problemstillinger knyttet til ambulansefaget og egen yrkesutøvelse <p>Generell kompetanse</p> <p>Det forventes at studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • viser forståelse for samspillet mellom de ulike rettslige, faglige og etiske avveininger og ser på hvilke typer behov som krever ulike regler
Arbeidsformer og læringsaktiviteter	Emnet omfatter opp til 3 dager fordelt på to samling. Samlingene kan bestå av forelesninger, gruppearbeid, diskusjoner og framlegg. Utenom samlingsdagene skal studentene studere pensumlitteratur og arbeide individuelt med obligatoriske oppgaver

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	1	1

TEST DOCUMENT

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Kommentar til arbeidskrav:	Arbeidskrav 1: Skriftlig gruppearbeid (1500 ord; +/- 10 %)	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	1	1
Kommentar til arbeidskrav:	Alle arbeidskrav må være godkjent for at studenten kan avlegge eksamen i emnet.	
	Arbeidskrav 2: Skriftlig gruppearbeid (1500 ord; +/- 10 %)	
	Alle arbeidskrav må være godkjent for at studenten kan avlegge eksamen i emnet.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Hjemmeeksamen	Individuell	Onsdag, mai 4, 2016	2 Dager	A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:	• Omfang 2500 ord (+/- 10 %) • Intern og ekstern sensor.					
Tillatte hjelpemidler:	Alle					
NY / UTSATT EKSAMEN	Utsatt eksamen: 29. aug. kl 10 – 31. aug. kl 12 2016					

LÆREMIDLER

Molven, Olav (2012.): Helse og jus. (7. utg.) Oslo: Gyldendal. Kapittel 1-17.

Merknad: Sjekk alltid www.lovdata.no at du benytter den siste utgaven av gjeldene lover

VEKTINGSREDUKSJONER

Ingen vektingsreduksjoner i dette emnet

7NPUAFP ANATOMI OG FYSIOLOGI

Emnenavn (en)

Emnenavn (nn)

Omfang 5 Studiepoeng

Studienivå Kvalifiserende kurs

Undervisningsspråk Norsk

Organisasjonstilhørighet PVI

Emneansvarlig Trine Mathisen
Arne Hansen

Forkunnskapskrav Det kreves ingen forkunnskaper ut over generelle opptakskrav til studieprogrammet.

Anbefalte forkunnskaper Ingen

Emneinnhold

- Grunnleggende kjemi, fysikk og cellebiologi
- Nervesystemet
- Det endokrine systemet
- Immunsystemet
- Sirkulasjonssystemet
- Respirasjonssystemet
- Nyrer og urinveier
- Fordøyelsessystemet og stoffomsetningen
- Muskel- og skjelettsystemet
- Hud og sanser
- Temperaturregulering

Forventet læringsutbytte

Kunnskaper

Det forventes at studenten:

- har kunnskap om menneskets anatomiske oppbygning
- har kunnskap om organer og organsystemers normale funksjon og samspill

Ferdigheter

Det forventes at studenten:

- anvender kunnskap om anatomi og fysiologi i utøvelsen av ambulansefaget

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Emnet er nettbasert. Videforelesninger gjøres tilgjengelig gjennom It's Learning. Emnet går over to studieuker. Studentene jobber individuelt med pensum og obligatoriske arbeidskrav.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Skriftlig innlevering	1	1
Kommentar til arbeidskrav:	Arbeidskrav 1: Individuell skriftlig oppgave (1500 ord +/- 10%) Alle arbeidskrav må være godkjent for at studenten kan avlegge eksamen i emnet.	
Skriftlig innlevering	1	1
Kommentar til arbeidskrav:	Arbeidskrav 2: Individuell skriftlig oppgave (1500 ord +/- 10%) Alle arbeidskrav må være godkjent for at studenten kan avlegge eksamen i emnet.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Digital eksamen	Individuell	Mandag, september 12, 2016	2 Timer	A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:	<ul style="list-style-type: none"> • Individuell digital eksamen (flervalgsspørsmål) • Gjennomføres på datasal 					

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
	• Elektronisk sensur	Mandag 12. september 2016, kl 08 - 12.				
	(inndeles i grupper) Nærmere info om gruppeinndeling gies av emnesansvarlige.					
Tillatte hjelpemidler:	Ingen					
NY / UTSATT EKSAMEN	Utsatt eksamen: 16. jan. 2017, kl 08 - 12					

LÆREMIDLER

Vær oppmerksom på at pensum er under revidering. Endelig beslutning er ennå ikke tatt , nærmere informasjon gies ved oppstart av emnet.

Nicolaysen, Gunnar og Per Holck (red.) (2014): Kroppens funksjon og oppbygning (2. utg.) Oslo: Gyldendal Akademisk (Nøyaktig pensum oppgis senere)

Aktuelle videoforelesninger.

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne

Studiepoeng

Vektingsreduksjoner kan invilges etter nærmere angitte kriterier

7NPUFLR FARMAKOLOGI

Emnenavn (en)

Emnenavn (nn)

Omfang

5 Studiepoeng

Studienivå

Kvalifiserende kurs

Undervisningsspråk

Norsk

Organisasjonstilhørighet	PVI
Emneansvarlig	Thor Albriksen
Forkunnskapskrav	Det kreves ingen forkunnskaper ut over generelle opptakskrav til studieprogrammet.
Anbefalte forkunnskaper	Ingen
Emneinnhold	<ul style="list-style-type: none">• Håndtering og administrering av legemidler.• Lover og forskrifter• Håndtering og oppbevaring av legemiddel• Legemiddelformer• Bruk av Felleskatalog – ATC-nummer• Utdeling av legemiddel• Farmakodynamikk• Farmakokinetikk• Bivirkninger• Interaksjoner• Barn/eldre/gravide/ammende og legemidler• Rusmidler / forgiftninger• Gjennomgang av legemiddelgruppers virkningsmekanismer• Legemiddelregning
Forventet læringsutbytte	<p>Kunnskaper</p> <p>Det forventes at studenten:</p> <ul style="list-style-type: none">• har kunnskap om generell farmakologi• har kunnskap om håndtering og administrering av legemidler i ambulansetjenesten• har kunnskap om anvendelsen av legemidler knyttet til ansvars- og funksjonsmråde• har kunnskap om legemiddelregning <p>Ferdigheter</p> <p>Det forventes at studenten:</p> <ul style="list-style-type: none">• behersker feilfri legemiddelregning• anvender kunnskap om generell farmakologi og legemiddelhåndtering i utøvelsen av ambulansetjenesten <p>Generell kompetanse</p> <p>Det forventes at studenten:</p> <ul style="list-style-type: none">• har et bevisst forhold til de juridiske aspekter og tjenestens retningslinjer

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Emnet er nettbasert. Videforelesninger gjøres tilgjengelig gjennom It's Learning. Emnet går over to studieuker. Studentene jobber individuelt med pensum og obligatoriske arbeidskrav.

SUPPLERENDE OPPLYSNINGER

Eksamen høst 2016

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Skriftlig innlevering	1	1
Kommentar til arbeidskrav:	Arbeidskrav 1: Individuell skriftlig oppgave (1500 ord +/- 10%) Alle arbeidskrav må være godkjent for at studenten kan avlegge eksamen i emnet.	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	1	1
Kommentar til arbeidskrav:	Arbeidskrav 2: Individuell skriftlig oppgave med fokus på legemiddelregning (det kreves 100 % riktig svar) Alle arbeidskrav må være godkjent for at studenten kan avlegge eksamen i emnet.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Digital eksamen	Individuell	Mandag, september 12, 2016	2 Timer	A-F	%	Nei
Kommentar til vurdering:	<ul style="list-style-type: none"> • Individuell digital eksamen (flervalgsspørsmål) • Gjennomføres på datasal • Elektronisk sensur. Mandag 12. september 2016, kl 08 - 12. (inndeles i grupper) Nærmere info om gruppeinndeling gies av emnesansvarlige.					

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
	Tillatte hjelpemidler: Ingen					
Tillatte hjelpemidler:						
NY / UTSATT EKSAMEN		16. jan. 2017, kl 08 - 12				

LÆREMIDLER

Albriksen, Thor (2014). Kompendium Legemiddelregning. Trondheim: HiST

Bielecki, Thomas og Bente Børdahl (2008). Legemiddelhåndtering. (6.utg.) Oslo: Gyldendal Akademisk (Kapittel 1-5)

Nordeng, Hedvig og Olav Spigset (red.) (2013). Legemidler og bruken av dem. (2.utg.) Oslo: Gyldendal Akademisk (Kapittel 1-6, 8, 10-17, 19, 24-29, 31)

Støttelitteratur:

Felleskatalogen (2014). Lastet ned fra <http://www.felleskatalogen.no/medisin>

Helsedirektoratet (2008). Legemiddelhåndtering for virksomheter og helsepersonell som yter helsehjelp. Rundskriv IS 9/2008.

Hole, Arne (1999). Grunnleggende matematikk, Oslo: Universitetsforlaget

Labus, Diane (2010). Dosage Calculations made Incredibly Easy. 4th Edition. London: Lippincott Williams & Wilkins.

Moen, Siv og Gunnar Vangberg (2010). Kompendium i farmakologi for ambulanspersonell v1. Trondheim; St Olavs Hospital/Akuttmedisinsk fagavdeling.

Norsk Legemiddelhåndbok (2014). Lastet ned fra <http://www.legemiddelhandboka.no>

Olsen, Lars André (2014). Praktisk medikamentregning. Dose Styrke Mengde. (4.utg.) Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Reinertsen, Hanne og Jan Olav Notevarp (2010): Legemiddelregning. (4. utg.) Bergen: Fagbokforlaget

Aktuelle videoforelesninger.

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne	Studiepoeng
Vektingsreduksjoner kan invilges etter nærmere angitte kriterier	

7NPUAM AKUTT MEDISIN

Emnenavn (en)**Emnenavn (nn)****Omfang** 15 Studiepoeng**Studienivå** Kvalifiserende kurs**Undervisningsspråk** Norsk**Organisasjonstilhørighet** PVI**Emneansvarlig** Tove Engan Paulsby**Forkunnskapskrav** Det kreves ingen forkunnskaper ut over generelle opptakskrav til studieprogrammet.**Anbefalte forkunnskaper** Ingen**Emneinnhold**

- Valg av prehospital ressurs og leveringssted
- Klinisk beslutningstaking og prioritering
- Undersøkelsesteknikk
- Monitorering
- Anamnese
- Dokumentasjon og rapportering
- Triagering som beslutningsgrunnlag
- Ulike akuttmedisinske tilstander relatert til:
 - o Lungesykdommer
 - o Hjerte – karsykdommer
 - o Nevrologiske sykdommer
 - o Endokrine sykdommer
 - o Indremedisinske sykdommer

- ? Hematologi
- ? Mage-tarm
- ? Nyrer og urinveier
- o Infeksjonssykdommer
- o Svangerskap, obstetikk og gynekologi
- o Rusproblematikk og forgiftninger
- o Anafylaksi og allergi
- o Hypotermi, kuldeskader og nærdrukning
- o Sjokk
- o Omsorgssvikt, vold og mishandling
- o Pediatri
- o Geriatri
- o Psykiatri og pasienter med psykiatriske lidelser som har behov for somatisk ivaretagelse
- o Kroniske sykdommer og hjemmebasert omsorg

Forventet læringsutbytte

Kunnskaper

Det forventes at studenten:

- har utdypet sine kunnskaper om akuttmedisinske tilstander og behandlingsprinsipper relatert til disse
- har inngående kunnskap om ABCDE- algoritmen i forbindelse med prehospitalt prinsipp ved ivaretagelse av pasienter med akuttmedisinske tilstander
- har kunnskap om strukturert anamneseopptak
- har kunnskap om triagering som beslutningsgrunnlag for prioritering for behandling og transport
- har kunnskap om opplevelsen av å være pasient og/eller pårørende i forbindelse med akutt sykdom

Ferdigheter

Det forventes at studenten:

- kan gjennomføre korrekt primær – og sekundærundersøkelse ved praktisk bruk av ABCDE- algoritmen til pasienter med akuttmedisinske tilstander
- kan gjennomføre et strukturert anamneseopptak relatert til pasientgruppen
- kan demonstrere korrekt gjennomføring av utvalgte prosedyrer relatert til akuttmedisinske pasienter
- kan demonstrere smitteverntiltak og andre hygieniske tiltak i ambulansetjenesten
- har utdypet sine ferdigheter i å formidle eget fag, undervise og veilede studenter og annet helsepersonell

Generell kompetanse

Det forventes at studenten:

- har utviklet en helhetlig tilnærming til den akutt syke pasienten og dens pårørende
- reflekterer og presenterer profesjonelt sin kompetanse for å ivareta pasientens helhetlige behov
- har en bred refleksjonsevne og forståelse for helsetjenesten i hele sin bredde og hvilken rolle man som helsepersonell spiller i denne når det ikke er opplagt at pasienten skal til en bestemt del av helsetjenesten
- har evne til å reflektere over den store diagnostiske utfordringen allmennmedisinske problemstillinger er – og hvor grensen går mellom primærhelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten.
- erkjenner viktigheten av dokumentasjon av relevante medisinske data etter etiske og juridiske retningslinjer

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Emnet omfatter 9 - 12 dager med samling. Samlingene kan bestå av forelesninger, gruppearbeid, praktiske øvelser, diskusjoner og framlegg. Utenom samlingsdagene skal studentene studere pensumlitteratur og arbeide individuelt og/eller i grupper med obligatoriske arbeidskrav.

SUPPLERENDE OPPLYSNINGER

Emnet går over to semester med eksamen våren 2017

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	1	1
Kommentar til arbeidskrav:	<ul style="list-style-type: none"> • Arbeidskrav 1: Skriftlig gruppearbeid med fokus på undersøkelsesteknikk(1500 ord; +/- 10 %). Alle arbeidskrav må være godkjent for at studenten kan avlegge eksamen i emnet.	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	1	1
Kommentar til arbeidskrav:	<ul style="list-style-type: none"> • Arbeidskrav 2: Skriftlig gruppearbeid med fokus på forståelse av en akuttmedisinsk tilstand og behandlingsprinsipper for denne. Skriftlig del + fremlegg. (1500 ord; +/- 10 %) Alle arbeidskrav må være godkjent for at studenten kan avlegge eksamen i emnet.	

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	1	1
Kommentar til arbeidskrav:	<ul style="list-style-type: none"> Arbeidskrav 3: Individuelle flervalgsoppgaver via It's Learning. <p>Alle arbeidskrav må være godkjent for at studenten kan avlegge eksamen i emnet.</p>	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	1	1
Kommentar til arbeidskrav:	<ul style="list-style-type: none"> Arbeidskrav 4: Ferdighetstrening basert på læringsutbytte for emnet. <p>Alle arbeidskrav må være godkjent for at studenten kan avlegge eksamen i emnet.</p> <p>Arbeidskrav nr. 4 kan erstattes med hospitering med fokus på de ferdigheter som studieplan angir som læringsutbytte for emnet. Hospiteringsrapporten må være godkjent av emnesansvarlig for at studenten skal kunne avlegge eksamen.</p>	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Hjemmeeksamen	Individuell	Onsdag, februar 22, 2017	2 Dager	A-F	50 %	Nei
Kommentar til vurdering:	<ul style="list-style-type: none"> o 2 – dagers varighet. Mandag 20. feb. kl 10 - onsdag 22. feb. kl 12 i 2017 o Omfang 2500 ord (+/- 10 %) o Intern sensor 					
Tillatte hjelpemidler:						
Digital eksamen	Individuell	Mandag, mars 6, 2017	2 Timer	A-F	50 %	Nei
Kommentar til vurdering:	<ul style="list-style-type: none"> o Gjennomføres på datasal o Elektronisk sensur <p>Nærmere info om tidspunkt gies av emnesansvarlige.</p>					
Tillatte hjelpemidler:						
NY / UTSATT EKSAMEN	Hjemmeeksamen: 19. april kl 10 - 21. april kl 12 i 2017					

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
-----------	----------------	------	----------	---------------	-------	--------------------

Digital eksamen: 12. juni 2017
Nærmere info om tidspunkt gies av emnesansvarlige.

LÆREMIDLER

Gregory, P & Aidan Ward (Red.) (2010): Sander's Paramedic Textbook. Mosby, Elsevier. Kapittel 4, 7 – 25, 35 - 41.

Haugen, Jan Erik (red.) (2014): Akuttmedisinsk sykepleie – utenfor sykehus (3. utg.) Oslo: Gyldendal Akademisk. Kapittel 1.2-1.5, 2.1-2.6, 4.1- 4.6

Nordby, Halvor (2014) Samhandling i prehospitalt arbeid. Oslo: Gyldendal Akademisk. Kapittel 10

Nordeng, Hedvig & Olav Spigset (red.) (2013): Legemidler og bruken av dem. (2. utg.) Gyldendal Akademisk. Kapittel 10, 12, 15, 19, 24, 26, 28, 31.

Uleberg, Oddvar m. fl (2011): Triage, mer enn bare sortering. I: Akuttmedisinsk Update, 2 - 2011 Artikkel 3 sider. I kompendium

Thim, T., Krarup, N. H., Grove, E. L. & Løfgren, B., (2010): ABCDE - systematisk tilgang til pasienter med kritisk sykdom. Ugeskrift for Læger, 22. November, s. 3264 -3266. I kompendium.

Siri Lunde og Erlend Hem (Red.) Tema Selvskading (2009): Tidsskriftet Norske Legeforening nr. 8, 2009; 129. <http://tidsskriftet.no/filer/tema-selvskading.pdf>

Støttelitteratur:

AHLR algoritmer (voksne og barn) <http://www.nrr.org/>

Callesen, Torben & Kristian Antonsen (red) (2010): Den akutte pasient. (2 utg.) Munksgaard Denmark.

Godtfredsen, Nina m.fl. (2011): Akutte medisinske tilstander. (9. utg.) Fadl'es Forlag

Göransson, Katarina m.fl. (2008): Triage i akutmottagning. Studentlitteratur

Jastrup, Susanne (red.) (2012): Akut sygepleje. Munksgaard

Moesmand, Anna Maria og Kjøllesdal (red) (2004): Å være akutt kritisk syk. (2 utg.) Oslo: Gyldendal Akademisk

Sunde, Geir A. m.fl. (2012): Laryngeal tube use in out-of-hospital cardiac arrest by paramedics in Norway. Scandinavian Journal of Trauma, Resuscitation and Emergency Medicine. Lokalisert 9. april 2013 på: <http://www.sjtrek.com/content/20/1/84>

Wickström, Jonas (2012): Akutsjukvård, omvårdnad och behandling vid akut sjukdom eller skada. (2. utg.) Lund: Studentlitteratur

VEKTINGSREDUKSJONER

Ingen vektingsreduksjoner i dette emnet

7NPUTRA TRAUMATOLOGI

Emnenavn (en)

Emnenavn (nn)

Omfang 10 Studiepoeng

Studienivå Kvalifiserende kurs

Undervisningsspråk Norsk

Organisasjonstilhørighet PVI

Emneansvarlig Ulrika Eriksson

Forkunnskapskrav Det kreves ingen forkunnskaper ut over generelle opptakskrav til studieprogrammet.

Anbefalte forkunnskaper Ingen

Emneinnhold

- Skadevurdering og prioriteringsarbeid
- Traumesystemer og skåringssystemer
- Valg av prehospital ressurs og leveringssted for den traumatiserte pasienten
- Ivaretagelse av pårørende til pasienter utsatt for traume
- Prinsipper for prehospital prinsipper ved:
 - o Luftveisvurdering - og håndtering
 - o Hodeskader
 - o Ansikt- og øyeskader
 - o Thoraxtraumer
 - o Abdominale traumer
 - o Rygg- og spinaltraume
 - o Brannskader
 - o Muskel- og skjelettraumer
 - o Traume for spesiell befolkning (gravide, barn og eldre)
 - o Sjokk i forbindelse med traume

Forventet læringsutbytte

Kunnskaper

Det forventes at studenten:

- har kunnskap om skademekanikk og skademønster, og hvilken betydning dette har for mulige skader i ulike organsystemer
- har kjennskap til nivåer for skadebehandling i norsk helsevesen
- har inngående kunnskap om ABCDE-algoritmen i forbindelse med prehospital prinsipp ved ivaretagelse av pasienter utsatt for traume
- har kunnskap om patofysiologiske endringer ved skader i sentrale organsystemer
- har kunnskap om og forståelse for opplevelsen av å være pasient i forbindelse med traume

Ferdigheter

Det forventes at studenten:

- kan gjennomføre korrekt primær- og sekundærundersøkelse ved praktisk bruk av ABCDE-algoritmen
- kan demonstrere korrekt gjennomføring av utvalgte prosedyrer relatert til pasienter utsatt for traume
- kan utøve ferdigheter i å formidle eget fag, undervise og veilede studenter og annet helsepersonell

Generell kompetanse

Det forventes at studenten:

- har forståelse for hvordan skadeomfang, lokalsykehusenes evne til traumeomsorg og transportavstand/transportløsninger påvirker valg av prehospital ressurs og leveringssted
- erkjenner viktigheten av dokumentasjon ved ivaretagelse av pasienter utsatt for traume
- erkjenner viktigheten av ivaretagelse av pårørendes behov forbindelse med pasienter utsatt for traume
- anerkjenner og er bevisst på å handle i samsvar med gjeldende lover og forskrifter i den helhetlige omsorgen for pasienter og pårørende
- har kunnskap om den tverrfaglige kjede fra prehospital tjeneste til og med intrahospital tjeneste

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Emnet omfatter 5-7 dager med samling. Samlingene kan bestå av forelesninger, gruppearbeid, praktiske øvelser, diskusjoner og framlegg. Utenom samlingsdagene skal studentene studere pensumlitteratur og arbeide individuelt og/eller i grupper med obligatoriske oppgaver.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	1	1
Kommentar til arbeidskrav:	• Arbeidskrav nr 1: Skriftlig gruppearbeid med fokus på ivaretagelse av pårørende til pasienter utsatt for traume. Skriftlig del + fremlegg. (1500 ord; +/- 10 %).	

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
		Alle arbeidskrav må være godkjent for at studenten kan avlegge eksamen i emnet.
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	1	1
Kommentar til arbeidskrav:		<ul style="list-style-type: none"> Arbeidskrav nr 2: Individuelt flervalgstest via Its Learning <p>Alle arbeidskrav må være godkjent for at studenten kan avlegge eksamen i emnet.</p>
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	1	1
Kommentar til arbeidskrav:		<ul style="list-style-type: none"> Arbeidskrav nr 3: Ferdighetstrening basert på læringsutbytte for emnet <p>Alle arbeidskrav må være godkjent for at studenten kan avlegge eksamen i emnet.</p> <p>Arbeidskrav nr 3 kan erstattes med hospitering med fokus på de ferdigheter som studieplanen angir som læringsutbytte for emnet. Hospiteringsrapporten må være godkjent av emnesansvarlig før at studenten skal kunne gå opp til eksamen.</p>

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Hjemmeeksamen	Individuell	Onsdag, mai 31, 2017	2 Dager	A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:		<ul style="list-style-type: none"> Skriftlig individuell hjemmeeksamen 2-dagers varighet. Mandag 29. mai kl 10 - onsdag 31. mai kl 12 i 2017 Omfang 2500 ord (+/- 10 %) Intern sensor 				
Tillatte hjelpemidler:	Alle					
NY / UTSATT EKSAMEN		28. aug. kl 10 - 30. aug. kl 12 i 2017				

LÆREMIDLER

Lenquist, Sven (2007): Traumatologi. Liber. Kapittel 4, 5, 11 - 15, 17 - 21, 24 - 27. Sidehenvisninger til de ulike kapitlene vil bli oppgitt på It's Learning.

Gregory, P & Aidan Ward (red.) (2010): Sander's Paramedic Textbook. Mosby, Elsevier. Kapittel 26-34 s. 605-757

Haugen, Jan Erik (red.) (2014): Akuttmedisinsk sykepleie – utenfor sykehus (3. utg.) Kapittel 1.6, 3.1 – 3.7

Jastrup, Susanne (2012): akut sykepleie, Munksgard Kapittel 2. I kompendium.

Grejs, Anders Morten af og Bach, Leif Frausing (2012): Traumatisk diaphragmaruptur- hos 16 mnd barn, I: Akuttmedisinsk Update, 2-2012 Artikkel. I kompendium.

Risberg, Jan (2012): Dykkerulykker, prehospital diagnostikk og behandling, I: Akuttmedisinsk Update, 2-2012 Artikkel. I kompendium.

Staff, Trine (2013): Trafikkulykker, ny viten på skadested. I: Akuttmedisinsk Update, 1-2013 Artikkel. I kompendium.

Elmqvist, Carina (2012): Att vara patient på skadeplats, I: Akut vård, ur ett patientperspektiv (red). Studentlitteratur Kapittel 1. I kompendium.

Bremer, Anders (2012): Att vara patient inom ambulanssjukvården, I: Akut vård, ur ett patientperspektiv (red). Studentlitteratur Kapittel 2. I kompendium.

Regionale helseforetakene (2007): Organisering av behandlingen av alvorlig skadde pasienter - Traumesystem Rapport 53 sider. Lokalisert 01.09 2014 http://www.helse-nord.no/getfile.php/RHF%20INTER/Artikler_nyhetssaker/Traumesystem%20endelig%20rapport.pdf

Støttelitteratur:

Wickstrøm, Jonas (2012): Akutsjukvård, omvårdnad och behandling vid akut sjukdom och skada. (2 utg.) Lund: Studentlitteratur

Moesmand, Anna Maria (2004): Pårørende til akutt kritisk syke, I: Moesmand, Anna Maria og Kjøllesdal (red), Å være akutt kritisk syk. (2 utg.) Gyldenldal Akademisk

SINTEF teknologi og samfunn (2012): Rapport A22074, Leger tiden alle sår? Vi er alle trafikkskadde, ikke bare den som er rammet i ulykken. Lokalisert 10.04.2013 http://www.sintef.no/upload/Teknologi_samfunn/6060/Rapporter%202012/A220...

VEKTINGSREDUKSJONER

Ingen vektingsreduksjoner i dette emnet

7NPUOAA2 OPERATIVT AMBULANSEARBEID

Emnenavn (en)

Emnenavn (nn)	
Omfang	5 Studiepoeng
Studienivå	Kvalifiserende kurs
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	PVI
Emneansvarlig	Tove Engan Paulsby
Forkunnskapskrav	Det kreves ingen forkunnskaper ut over generelle opptakskrav til studieprogrammet.
Anbefalte forkunnskaper	Ingen
Emneinnhold	Situasjonsbestemt ledelse · Handling og samhandling · Drift og organisering av ulike hendelsessteder · Oppbygning og organisering av redningstjenesten i Norge
Forventet læringsutbytte	Kunnskaper Det forventes at studenten: · har kunnskap om Situasjonsbestemt ledelse · har kunnskap om operativ leder helse (OLH) · har kunnskap om prinsipper for drift og organisering av hendelsessted i et helseperspektiv · har kunnskap om pasientforløp tilknyttet ulike hendelser, herunder også masseskadetriage Ferdigheter Det forventes at studenten: · kan redegjøre for og gjennomføre oppgaver for operativ leder helse (OLH) · kan demonstrere prinsipper for pasientflyt ved ulike hendelser · kan samarbeide med annet innsatspersonell ved ulike hendelser Generell kompetanse Det forventes at studenten: · har et reflektert forhold til Situasjonsbestemt ledelse · har forståelse for viktigheten av effektivt hendelsesstedsarbeid og arbeidsflyten i dette · har kjennskap til samarbeidende etaters systemer og prosedyrer på hendelsesstedet, og reflekterer over viktigheten av god kommunikasjon og samhandling med de ulike etatene

- erkjenner viktigheten av psykisk og emosjonell støtte til pasienter, pårørende, kolleger og annet involvert personell ved ulike hendelser
- reflektere over eget fagområde, både nasjonalt og internasjonalt

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

2-4 dager med samling. Samlingene kan bestå av forelesninger, gruppearbeid, praktiske øvelser, diskusjoner og framlegg. Utenom samlingsdagene skal studentene studere pensumlitteratur og arbeide individuelt med Obligatorisk arbeidskrav.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	Individuelt skriftlig refleksjonsnotat (Max 1500 ord) Arbeidskravet må være godkjent for at studenten kan avlegge eksamen i emnet.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Hjemmeeksamen	Individuell	Onsdag, juni 21, 2017	2 Dager	A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:	o 2 – dagers varighet. Mandag 19. juni kl 10 - onsdag 21. juni kl 12 i 2017. o Omfang 2500 ord (+/- 10 %) o Intern og ekstern sensor.					
Tillatte hjelpemidler:	Alle					
NY / UTSATT EKSAMEN	18. sep. kl 10 - 20. sep. kl 12 i 2017					

LÆREMIDLER

Gregory, P & Aidan Ward (red.) (2010): Sander's Paramedic Textbook. Mosby, Elsevier. Kapittel 1, 3, 5, 42

Haugen, Jan Erik (red.) (2014): Akuttmedisinsk sykepleie – utenfor sykehus (3. utg.) Oslo: Gyldendal Akademisk. Kapittel 1.7 og 4.7

Nordby, Halvor (2014): Samhandling i prehospitalt arbeid. Oslo: Gyldendal Akademisk. Kapittel 11

Nasjonalt kompetansesenter for helsetjenestens kommunikasjonsberedskap (2009): Håndbok, Kommunikasjon og samhandling i akuttmedisinske situasjoner. KoKom. Bergen. (4. utg.) Kapittel 5. s. 58 – 75 <http://www.kokom.no/>

Politiets beredskapssystem del 1 (PBS I), Håndbok i krisehåndtering POD (2010): Kapittel 3, 5, 6, 9, 13 – 14. Lokalisert 28.02.13 på https://www.politi.no/vedlegg/rapport/Vedlegg_1690.pdf

Thompson, G. (2011): Situasjonsbestemt ledelse. Gyldendal Akademisk. (3 utg.) Del 1, 2 og 5

HOD (2013) Nasjonal veileder for masseskadetriage. Lokalisert 7. 01.15 på: <http://helsedirektoratet.no/publikasjoner/nasjonal-veileder-for-masseskadetriage/Sider/default.aspx>

Støttelitteratur:

HOD (Helse- og omsorgsdepartementet) (2005): Forskrift om krav til akuttmedisinske tjenester utenfor sykehus. Lokalisert 28.02.13 på: <http://www.lovdata.no/cgi-wift/lides?doc=/sf/sf-20050318-0252.html>

Lennquist, Sten (red.) (2009): Katastrofmedisin. Liber AB. Stockholm

Lennquist, Sten (red.) (2007): Traumatologi. Liber AB. Stockholm

Shields, Allan & Rhona Flin (2012). Paramedics' non-technical skills: a literature review. Emergency Medical Journal. Lokalisert 28.02.13 på: <http://emj.bmj.com/content/early/2012/07/11/emmermed-2012-201422.full.pdf...>

VEKTINGSREDUKSJONER

Ingen vektingsreduksjoner i dette emnet